

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců JUDr. Karla Šimky a Mgr. Evy Šonkové v právní věci navrhovatele: **Mgr. Aleš Sabol**, předseda Obvodního soudu pro Prahu 2, Francouzská 808/19, proti kárně obviněnému: **JUDr. O. H.**, o návrhu na zahájení kárného řízení, o vyloučení soudce Nejvyššího správního soudu Mgr. Radovana Havelce z projednávání a rozhodnutí věci vedené u tohoto soudu pod sp. zn. 11 Kss 3/2015,

t a k t o :

Soudce Nejvyššího správního soudu Mgr. Radovan Havelc **n e n í** vyloučen z projednávání a rozhodování věci vedené u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. 11 Kss 3/2015.

O d ů v o d n ě n í :

Dne 15. 7. 2015 byl Nejvyššímu správnímu soudu doručen návrh na zahájení kárného řízení proti soudci Obvodního soudu pro Prahu 2, JUDr. O. H. Věc byla dle rozvrhu práce přidělena kárnému senátu č. 11, jemuž předsedá Mgr. Radovan Havelc.

Po seznámení s obsahem spisu předložil předsedající soudce uvedeného senátu příslušného k projednání a rozhodnutí věci Mgr. Radovan Havelc předsedovi zdejšího soudu spis k posouzení, zda neexistují důvody pro jeho vyloučení z projednávání a rozhodování v předmětné věci podle § 8 odst. 1 a 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“).

Mgr. Havelc uvedl, že jej s kárným navrhovatelem – předsedou Obvodního soudu pro Prahu 2, Mgr. Alešem Sabolem, pojí kolegiálně – přátelské vztahy. Tykají si, několikrát ročně spolu přednáší na Justiční akademii a několikrát ročně si telefonují. Bližší vazby (například návštěvy, setkávání se mimo pracovní aktivity, apod.) mezi nimi nejsou. Mgr. Havelc také uvedl, že osobně se necítí být jakkoli podjatý a uvedené vazby nepovažuje za natolik intenzivní, aby mohly vyvolávat pochybnosti o jeho nepodjatosti.

Předseda Nejvyššího správního soudu podle § 8 odst. 3 s. ř. s. předložil posouzení otázky podjatosti jinému senátu zdejšího soudu.

Podle § 8 odst. 1 věta první a třetí s. ř. s. „[s]oudci jsou vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci, jestliže se zřetelem na jejich poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je dán důvod pochybovat o jejich nepodjatosti. Důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech“. Mgr. Radovan Havelec postupoval v daném případě podle § 8 odst. 3 věty první s. ř. s., podle něhož „[s]oudce, který zjistí důvod své podjatosti, oznámí takovou skutečnost předsedovi soudu a v řízení zatím může provést jen takové úkony, které nesnesou odkladu“.

Z ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu i Ústavního soudu vyplývá, že nestrannost soudce je především subjektivní psychickou kategorií, jež vyjadřuje vnitřní vztah soudce k projednávané věci. Při posuzování otázky podjatosti je však třeba nestrannost vnímat i z hlediska objektivního, tzn. zkoumat, zda skutečně existují objektivní okolnosti, jež vyvolávají oprávněné pochybnosti soudce o jeho nezájatosti v konkrétním případě. Jak se k této otázce vyjádřil Ústavní soud, vyloučení soudce z projednávání a rozhodování ve věci má být založeno nikoliv jen na skutečně prokázané podjatosti, ale již tehdy, jestliže lze mít pochybnosti o nepodjatosti konkrétního soudce; při posuzování této otázky je tedy třeba učinit úvahu, zda (s ohledem na okolnosti případu) lze mít za to, že by soudce podjatý mohl být (viz nálezy Ústavního soudu ze dne 27. 11. 1996, sp. zn. I. ÚS 167/94, N 127/6 SbNU 429). Existence podjatosti nemůže být ve všech případech postavena zcela najisto, nicméně rozhodovat o této otázce je nutno vždy na základě existujících objektivních skutečností, které k subjektivním pochybnostem soudce vedou. Platí však, že k vyloučení soudce z projednání a rozhodnutí věci může v zásadě dojít teprve tehdy, když je evidentní, že vztah soudce k dané věci, účastníkům nebo jejich zástupcům dosahuje takové povahy a intenzity, že i přes zákonem stanovené povinnosti nebude moci, nebo schopen, nezávisle a nestranně rozhodovat (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 3. 7. 2001, sp. zn. II. ÚS 105/01, N 98/23 SbNU 11). Podjatost soudce totiž zcela nepochybně zasahuje do ústavního principu zákonného soudce. Vždy je nutné pamatovat na to, že institut soudce vychází z premisy nezájatosti a nestrannosti a jako takový tvoří pilíř demokratické společnosti. Proto vyloučit soudce z projednávání a rozhodnutí věci postupem podle § 8 odst. 1 s. ř. s. lze jen výjimečně a ze skutečně závažných důvodů (blíže k tomu v usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 4. 2003, č. j. Nao 19/2003 - 16).

Nejvyšší správní soud v souladu s výše uvedenými závěry judikatury při posuzování otázky podjatosti zkoumal, zda lze mít na základě objektivní úvahy za to, že soudce Mgr. Radovan Havelec by mohl být v dané věci podjatý. Vhodné je připomenout, že podnětem celého šetření bylo subjektivně vyjádřené hledisko tohoto soudce. Nejvyšší správní soud má za to, že u Mgr. Radovana Havelce neexistují pochybnosti o jeho nepodjatosti.

Mgr. Havelec se vyjádřil, že s kárným navrhovatelem udržují kolegiálně – přátelský vztah. Nejvyšší správní soud v usnesení ze dne 22. 1. 2014, č. j. Nao 9/2014 - 31, uvedl, že „[z] psychologického hlediska lze označit vztah skutečného přátelství za velmi silnou (jednu z nejsilnějších) motivaci určitého apriorně zaměřeného jednání. Takový abstraktní závěr jistě platí také v nyní posuzované věci, avšak k dispozici není žádný důkaz o skutečné povaze nebo intenzitě přátelského vztahu mezi konkrétním soudcem a některými z dotčených osob. Přestože se předmět řízení přímo dotýká osob, k nimž má soudce přátelský vztah, a měl

pokračování

by v rámci řízení zvažovat, zda je poskytnutí informace o platových poměrech zásahem do jejich práva na ochranu osobních údajů (jehož se intenzivně dovolávají), nebylo by možné bez dalšího dovozovat pochybnosti o nezaujatém přístupu soudce k řešení případu. Pokud by soudce toliko poukázal na to, že se s těmito lidmi zná, bylo by na pováženou jen z tohoto důvodu ignorovat ničím nezpochybněné podřízení samotného soudce přísným kritériím soudcovského povolání (zejména § 79 až § 83 zákona č. 6/2002 Sb. v platném znění o sodech a soudcích) a soudci apriorně přisuzovat zaujatý pohled na věc. Teprve při určité intenzitě přátelského vztahu lze, nepochybně jen hypoteticky, zvažovat jeho psychologický dopad i z hlediska zachování přirozené schopnosti nezaujatého řešení případu. Jinými slovy, když právě to naznačuje sám soudce (...), lze z tohoto zodpovědného, byť subjektivně vyjádřeného, postoje dovozovat i pochybnost v objektivním pohledu na věc. Ani tak nejde o žádnou jistotu, jen pravděpodobnost v rozsahu, který vyjadřuje ustanovení § 8 odst. 1 s. ř. s. a citovaná judikatura.“

Ani kolegiální vztah z hlediska posuzování otázky podjatosti nemusí být zcela bezproblémový. Nejvyšší správní soud například v usnesení ze dne 16.7.2008, č. j. Nao 76/2008 - 92, uvedl, že „[...] samotná skutečnost existence pracovního vztahu na jednom pracovišti v minulosti, a to ani ve vztahu podřízený - nadřízený, nemůže bez dalších faktorů vést k pochybnostem o nestrannosti soudce. Pracovní kariéry soudců ve správním soudnictví se pravidelně odvíjejí od pracovní minulosti např. ve sféře moci výkonné, popřípadě často ve sféře akademické.“ Nejvyšší správní soud na druhou stranu akcentoval význam vzájemných kolegiálních vztahů mezi soudci v usnesení ze dne 17. 6. 2015, č. j. Nao 135/2015 - 59, v němž poukázal na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 4. 5. 1999, sp. zn. 2 Cdon 1558/96, podle kterého „[d]louhodobý kolegiální vztah soudce k účastníku řízení, který působil dříve jako soudce na témže pracovišti, je skutečností způsobitou vyvolat pochybnost o nepodjatosti soudce“. Kolegiální vztahy tedy mohou mít, obdobně jako přátelské vztahy, různou intenzitu, přičemž při určité vyšší intenzitě vyvolávají pochybnosti o zachování přirozené schopnosti soudce nezaujatého řešení případu.

V této věci však zdejší soud naznal, že kolegiálně – přátelský vztah soudce a kárného návrhatele nedosahuje takové povahy a intenzity, jež by byly s to vyvolávat pochybnosti o nepodjatosti Mgr. Havelce. Jak sám Mgr. Havelec uvedl, s Mgr. Sabolem se stýká pouze pracovně a to jenom několikrát v roce při společných přednáškách, žádné bližší přátelské vztahy spolu neudržují, toliko si tykají. Pouze na základě těchto skutečností nelze pochybovat o nepodjatosti Mgr. Havelce a tedy ani o jeho schopnosti nezávisle a nestranně v předmětné věci rozhodnout.

Vzhledem k uvedenému rozhodl Nejvyšší správní soud tak, že Mgr. Radovan Havelec není vyloučen z projednávání a rozhodnutí věci vedené u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. 11 Kss 3/2015.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 26. srpna 2015

Nao 241/2015

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu